

– передбачити механізм повідомлення членів погоджувальною комісією про засідання поштою, за заявленою ними адресою з описом поштового вкладення і повідомленням про вручення (це гарантуватиме відсутність зловживань при повідомленні членів комісії);

– встановити, що документація не може бути затверджена місцевою радою за відсутності рішення погоджувальної комісії.

С. В. Степанов

аспірант кафедри адміністративного
і господарського права економіко-правового
факультету Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова

НЕПРАВДИВІСТЬ ПОЯСНЕНЬ УЧАСНИКІВ ПРОЦЕСУ, ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА, ПЕРЕКЛАДУ ЯК НОВОВІЯВЛЕНІ ОБСТАВИНИ В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Більшість авторів та законодавець однією з основних та найпоширеніших підстав вказують неправдивість пояснень учасників процесу, висновку експерта, перекладу. Тому необхідно проаналізувати, чому ці обставини визнають нововиявленими.

Повідомлення *завідомо* неправдивих відомостей про факти учасниками процесу тягне за собою кримінальну відповідальність за ст. 384 Кримінального кодексу України.

Об'єктивна сторона даного складу злочину проявляється у трьох ознаках: 1) завідомо неправдивому показанні свідка; 2) завідомо неправдивому висновку судового експерта; 3) завідомо неправильному перекладі [1, с. 953]. Суб'єкт злочину спеціальний — ним може бути осудна особа, яка до вчинення злочину досягн. 16-річного віку і дає показання як свідок у справі, призначена експертом або залучена як перекладач. Суб'єктивна сторона злочину характеризується виною у формі прямого умислу [2, с. 802]. Вказані обставини мають бути

достовірно встановленими і суттєвими для справи, оскільки цього вимагає необхідність підтримання стабільності судових рішень.

Водночас, умисне перекручення відомостей про факти, які мали місце в дійсності, може й не тягнути за собою кримінальної відповідальності. Наприклад, дача експертом завідомо неправильного висновку, а перекладачем — здійснення завідомо неправильного перекладу внаслідок застосування до них залякування, погроз вбивством, заподіянням шкоди здоров'ю, знищенням чи пошкодженням майна цих осіб або їх близьких, насильства чи інших незаконних заходів з боку інших осіб або осіб, які є учасниками процесу, або посадових осіб, не можуть згідно із ст. 40 КК України розцінюватися як кримінально-карні діяння. Кримінальну відповідальність у цих випадках повинні нести ті особи, які застосували заборонені законом заходи одержання доказів.

Повідомлення неправдивих відомостей внаслідок добросовісної помилки будь-якого учасника процесу, в тому числі експерта та перекладача, не є фальсифікацією доказів, виходячи із змісту ст. 384 КК України, оскільки в їхніх діях відсутня така форма вини, як умисел. Проте, цілком зрозуміло, що в цих випадках судові рішення залишатиметься неправосудним і через це воно повинно бути переглянуте за нововиявленими обставинами. Але в цьому випадку отримати вирок суду неможливо, однак у разі виявлення такої добросовісної помилки слід також здійснити перегляд справи за нововиявленими обставинами, оскільки ця обставина була невідома заявнику та господарському суду при прийнятті рішення по справі і вплинула на це рішення.

У зв'язку з цим доречно підняти питання про можливу відсутність вироку по вищевказаних підставах, оскільки ст. 6 чинного КПК України встановлює випадки, коли справа, наприклад, підлягає закриттю. Зокрема, до них відносять закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, смерть особи, психічне захворювання винуватого, видання акту амністії чи помилування особи, недосягнення особою віку, з якого настає кримінальна відповідальність. У цих випадках

вирок суду про визнання особи винною навіть у випадку визнання нею своєї вини не буде прийнятій. А тому відновлення господарської справи за нововиявленими обставинами не відбуватиметься.

Проте це представляється невірним та суперечить основним засадам судочинства. Тому деякі автори пропонують допустити визнання висновків слідчого нововиявленими обставинами [3, с. 40–41], що представляється вірним.

Слід зауважити, що вітчизняна господарська судова практика дозволяє використовувати в якості нововиявлених обставин не тільки вирок суду, але й постанови слідчих органів по результатах розслідування. Дійсно, у випадках, коли відносно особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, провадження у кримінальній справі в силу закону не може бути закінчене постановленням вироку (за впливом строків давності, внаслідок акта амністії, помилування, недосягнення віку кримінальної відповідальності, у зв'язку зі смертю), на підтвердження наявності вказаних обставин суд може врахувати постанову слідчих органів по результатах розслідування, проведеного в порядку кримінального судочинства, якщо вона винесена у суворій відповідності з законом (п. 6 постанови Пленуму Верховного Суду України № 1 від 27.02.1981 р.).

Проте, на нашу думку, порушене важливе питання повинно бути вирішено на законодавчому рівні — шляхом внесення змін до Господарського процесуального кодексу України.

Таким чином, законодавець повинен не тільки закріпити перелік нововиявлених обставин, але й уточнити, що вони можуть бути встановлені матеріалами досудового слідства, а не тільки вирок суду, що набув законної сили. На підставі зазначеного, слід закріпити, що нововиявленими обставинами є «неправильність перекладу, висновку експерта, а також показань свідка, на яких ґрунтується судовий акт».

Закорюченко І.С.

Література

1. Войко А. М. Завідомо неправдиве показання // Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 р. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К.: Каптон, А. С. К., 2001. — 1012 с.
2. Уголовный кодекс Украины. Комментарий / Под ред. Ю. А. Кармазина и Е. Л. Стрельцова. — Харьков: ООО «Одиссей», 2001. — 960 с.
3. Ковтун Н. Н. Судебный контроль законности и обоснованности судебных решений в стадии возобновления уголовного судопроизводства ввиду новых и вновь открывшихся обстоятельства // Государство и право. — 2003. — № 7. — С. 38–41.

Т. В. Степанова

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного і
господарського права економіко-правового
факультету Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова

НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ «ПОВТОРНОЇ» КАСАЦІЇ

Проблеми перегляду судових актів господарських судів в апеляційному та касаційному порядку неодноразово піднімалися на сторінках наукових видань. Деякі автори вказують на позитивність появи великої кількості інстанцій, до яких скривджена сторона може звернутися зі скаргою. Інші автори звертають увагу на збільшення строку розгляду справи та, відповідно, отримання остаточного рішення, що негативно впливає на захист прав суб'єктів господарювання та економічні відносини в цілому.

Проте нещодавно порушена проблема отримала новий вектор дослідження. Мова йде про оприлюднення Конституційним Судом України 16 березня 2010 року прийнятого 11 березня с.р. Рішення у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення термінів «найвищий судовий орган», «вищий судовий орган», які містяться